

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI SİVİL TOPLUMLA DİYALOG İSTANBUL TOPLANTISI KATILIMCI SORULARINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

İstanbul, 26 Kasım 2014

İÇİNDEKİLER

1. *Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde sivil toplum kuruluşlarının kapasitesinin artırılması ve sivil toplum diyalogunun güçlendirilmesi için yapılan çalışmalar nelerdir?.....4*
2. *Türkiye'nin AB İletişim Stratejisi çerçevesinde yürütülmesi planlanan çalışmalar nelerdir?7*
3. *AB'ye üyelik sürecinde gençlere, engellilere, yaşlılara, çocuklara ve kadınlara yönelik olarak yürütülen çalışmalar nelerdir? 10*
4. *Türkiye'de farklı inanç gruplarına yönelik olarak son dönemde yaşanan gelişmeler nelerdir? 18*
5. *AB sürecinde Alevi vatandaşlara yönelik olarak din ve vicdan özgürlüğü çerçevesinde ne gibi ilerlemeler kaydedildi?.....21*
6. *Tarım ve balıkçılık alanlarındaki destekler konusunda ne tür çalışmalar yürütülmektedir?23*
7. *Her tür ayrımcılıkla mücadele konusunda yapılan çalışmalar nelerdir ?.....25*
8. *AB ülkelerine vizesiz seyahat mümkün olacak mı ?27*
9. *Kent konseyleri ve mahalle muhtarlıkları gibi tüzel kişiliğe sahip olmayan kesimler AB fonlarından faydalanabilir mi?.....28*
10. *AB sürecine çeviri sektörünün de dahil olması mümkün müdür?.....29*

GİRİŞ

Çoğulculuğa, hukukun üstünlüğüne, insan hak ve özgürlüklerine dayalı bir değerler birliği olan Avrupa Birliği (AB), Birliğe üyelik için başvuran ülkelerde sivil toplumun geliştirilmesini ve üye ve aday ülkelerde sivil toplumlar arası diyalogun teşvik edilmesini öncelikli bir gündem olarak belirlemiştir. AB'ye aday bir ülke olarak Türkiye de, sivil toplum kuruluşlarının (STK) geliştirilmesi ve üyelik sürecinin etkin bir aktörü haline gelebilmeleri için çeşitli çalışmalar yürütmekte ve üyelik sürecinde sivil toplumla sürekli diyalog halinde olmaya çaba göstermektedir. Bir ülkede demokrasinin gelişmesi ve yerleşmesi sürecinde çok önemli görevleri olan STK'ların AB üyelik sürecinin katılımcı bir çerçevede yürütülmesi açısından da çok büyük önemi vardır.

Bu anlayışla, Avrupa Birliği Bakanlığı olarak sivil toplumla diyalog toplantılarını geleneksel bir buluşma haline getirmiş bulunmaktayız. "Güçlü bir sivil toplum ve güçlü bir Türkiye" sloganıyla düzenli aralıklarla gerçekleştirdiğimiz "Sivil Toplumla Diyalog Toplantıları" vasıtasıyla sivil toplumu dinlemeye, onların öneri ve görüşlerini alarak, kendilerini AB sürecine mümkün olan en üst düzeyde dâhil etmeye özen göstermekteyiz. Bugüne kadar, kadın haklarından çevreye, yerel yönetimlerden gençliğe, farklı inanç gruplarından yararlanılabilecek hibe olanaklarına kadar değişik temalar altında sivil toplumla birçok diyalog toplantısı gerçekleştirdik. Önümüzdeki dönemde de Türkiye'nin Yeni Avrupa Birliği İletişim Stratejisi çerçevesinde STK'larla daha fazla işbirliği yaparak, onların politika oluşturma süreçlerine etkin düzeyde katılmalarını sağlamak ve sorunlarını çözebilmek için destek nitelikli çalışmalarımızı yürütmeye devam edeceğiz.

Sivil toplumla diyalog buluşmalarının güzel bir örneğini daha STK'ların değerli temsilcilerinin katılımıyla 26 Kasım 2014 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirdik. Toplantıya 400'ün üzerinde sivil toplum örgütünü temsilen 2000'in üzerinde STK

temsilcisi katıldı. AB üyelik müzakerelerinin yavaşladığı yönünde bir algının oluştuğu bir dönemde böyle geniş katımlı bir toplantı yapılması ve toplantıya gösterilen yoğun ilgi, toplumun tüm kesimlerinde memnuniyetle karşılandı. İstanbul buluşmasının verdiği heyecan ve motivasyonla benzer bir toplantının en kısa zamanda ve başta İzmir olmak üzere ülkemizin diğer illerinde de yapılmasına karar verildi.

İstanbul buluşmamıza katılan STK temsilcilerimize, süreçle ilgili görüş ve önerilerini dile getirme ve ayrıca bu görüş ve önerilerini Bakanlığımıza yazılı olarak da iletme olanağı verildi. Yazılı olarak iletilen onlarca soru, toplantı sonrasında ortak başlıklar altında toplanarak ilgili Başkanlıklarımızın katkısıyla yanıtlanmaya çalışıldı.

Bu kitapçık sivil toplumumuzun değerli üyelerinin dikkatine sunulmak üzere hazırlandı. Çalışmanın tüm sivil toplum kuruluşlarımıza faydalı olmasını ve AB üyelik sürecimizde STK temsilcilerimizle artan bir heyecan, motivasyon ve işbirliği içinde çalışmaya devam etmeyi diliyoruz.

Saygılarımızla,
Avrupa Birliği Bakanlığı

AB'ye üyelik sürecinde sivil toplum kuruluşlarının kapasitesinin artırılması ve sivil toplum diyalogunun güçlendirilmesi için yapılan çalışmalar nelerdir?

1

Demokratik bir toplum düzeninin gereği olarak etkin çoğulculuğun sağlanabilmesi için sivil toplumun mutlaka desteklenmesi gerekmektedir. Sivil toplum örgütlenmelerinin geliştirilmesi ile, daha dinamik bir demokratik toplum oluşturulacağı gibi, vatandaşlara en yakın düzlemde gündem belirleme imkânı da sağlanmış olacaktır. Nitekim AB de sivil toplumun mali ve teknik olarak desteklenmesinin aday ülkelerin Birliğe katılımını kolaylaştıracağına inanmakta ve bu çerçevede aday ülkelere yapılan finansal yardımlar konusunda sivil topluma özel önem atfetmektedir. Türkiye de aday bir ülke olarak, kendi imkânlarıyla yerel ve ulusal bazda faaliyet gösteren STK'ların mali ve teknik olarak desteklenmesinin, sivil toplum inisiyatiflerinin artırılmasının, ülkemizdeki STK'lar ile Avrupa'daki muadilleri arasındaki bilgi ve deneyim paylaşımlarının çoğaltılmasının ve artan temaslar neticesinde karşılıklı iletişim ağlarının genişletilmesinin önemi- ne inanmaktadır.

Bakanlığımız "Sivil Toplum Diyalogu Hibe Programları" vasıtasıyla STK'lara değişik temalar altında hibe destekleri sunmaktadır. Bu kapsamda, 2014 yılında uygulamaya konan Sivil Toplum Diyalogu III-Siyasi Kriterler Hibe Programı altında insan hakları; ayrımcılıkla mücadele ve demokrasi ile hukukun üstünlüğü başlıklarında geliştirilen 39 ortaklık projesine yaklaşık 4.9 milyon avro, Medya Hibe Programı altında geliştirilen 16 diyalog projesine ise 2.1 milyon avro hibe desteği sağlanmaktadır. 2015 yılı içinde duyurulması planlanan Sivil Toplum Diyalogu IV Hibe Programı altında çevre, enerji, tüketici ve sağlığın korunması, adalet, özgürlük ve güvenlik, iş kurma hakkı ve hizmet sunumu serbestisi, bölgesel politika ve yapısal araçların koordinasyonu, işletme ve sanayi politikası, tarım ve balıkçılık ve eğitim alanında STK'lar tarafından geliştirilecek yaklaşık 75 projeye 10,7 milyon avro destek sağlanması öngörülmektedir. Ayrıca 2014-2020 döneminde Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA II) altında sivil toplumun gelişimi, sivil toplum

diyaloğu, sivil toplum ve kamu işbirliğinin güçlendirilmesi konularında STK'lar ve yerel kuruluşların geliştirecekleri projelere yaklaşık 186 milyon avro tutarında fon tahsis edilmesi planlanmıştır.

Türkiye'de merkezi ve yerel düzeyde verilen destekler ise aşağıda yer almaktadır:

- İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı 2010 yılından beri derneklerin çeşitli konularda hazırladıkları projelere hibe desteği sağlamaktadır. Ayrıntılı bilgiye İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı internet sitesinden (www.dernekler.gov.tr) ulaşılabilir.
- Kalkınma Bakanlığı'nın "Sosyal Destek Programı (SODES)" altında ağırlıklı olarak Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgelerinde bulunan dezavantajlı kesime istihdam, sosyal içirme, kültür-sanat ve spor bileşenleri kapsamında proje bazlı hibe destekleri sağlanmaktadır. Ayrıntılı bilgiye Kalkınma Bakanlığı internet sitesinden (www.kalkinma.gov.tr) ulaşılabilir.
- Kalkınma Bakanlığı ayrıca, Bölgesel Kalkınma Ajansları aracılığı ile de, yerelde kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yönelik çeşitli desteklerde bulunmaktadır. Türkiye'de 26 adet kalkınma ajansı faaliyet göstermektedir. Kalkınma ajansları buldukları bölgelerin ihtiyaçları doğrultusunda kâr amacı güden ve gütmeyen kuruluşlar için her yıl destek programları açmaktadır. Ayrıntılı bilgiye Kalkınma Bakanlığı internet sitesinden (www.kalkinma.gov.tr) ulaşılabilir.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın Gençlik Projeleri Destek Programı altında gençliğin gelişimine yönelik hibe destekleri bulunmaktadır. Ayrıntılı bilgiye Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın internet sitesinden (www.gsb.gov.tr) ulaşılabilir.
- Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, 2011-2013 yılları arasında İMECE Sivil Toplum Destekleri programını yürütmüştür. Ayrıntılı bilgiye Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı'nın internet sitesinden (www.ytb.gov.tr) ulaşılabilir.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı da dönemsel olarak bazı destek programları uygulamaktadır (www.kultur.gov.tr).

IPA kapsamında sağlanan destekten azami derecede faydalanabilmek için STK'lara yönelik çeşitli proje hazırlama eğitimleri de verilmektedir. Valiliklerin AB Sürecinde Etkinliğinin Artırılması Projesi kapsamında 81 ilimizde kurulan Valilik AB

Birimleri ile işbirliği içerisinde kamu, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelere yönelik olarak çeşitli proje hazırlama eğitimleri düzenlenmektedir. Ayrıca çeşitli kurum ve kuruluşlardan gelen eğitim talepleri de Bakanlığımız olanakları çerçevesinde karşılanmaya çalışılmaktadır. Bu eğitimlerin daha sistemli hale getirilmesi ve daha geniş kitlelere ulaşılması için çalışmalar devam etmektedir. Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından geliştirilen ve internet sitemizden ulaşılabilen online eğitim modülleri aracılığıyla da proje yazma konusunda bilgi edinmek ve beceri kazanabilmek mümkündür.

Türkiye'nin AB İletişim Stratejisi çerçevesinde yürütülmesi planlanan çalışmalar nelerdir?

2

Kamuoyu araştırmalarında, zaman zaman hem Türk hem de Avrupa kamuoyunda Türkiye'nin AB üyeliği konusunda olumsuz eğilimler ortaya çıkabilmektedir. Bu eğilimin, karşılıklı önyargı ve yanlış bilgilenmelerden kaynaklandığına inanıyoruz. Son yıllarda Türkiye'nin yaşadığı dikkat çekici sosyo-ekonomik dönüşümün hem sürdürülebilirliğinin sağlanması hem de iç ve dış kamuoyuna doğru anlatılabilmesi bakımından iletişimin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda uygun yöntemlerle yürütülen kapsamlı bir iletişim stratejisinin, Türkiye'nin üyelik yönündeki çabalarını destekleyeceği ve reform sürecinin etkinliğini pekiştireceği beklenmektedir.

Türkiye'nin kararlıkla sürdürdüğü AB'ye üyelik sürecine yeni bir ivme kazandırmak üzere hazırlanan Türkiye'nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi 18 Eylül 2014 tarihinde kamuoyu ile paylaşılmıştır. Bu Strateji üç ana bölümden oluşmaktadır: Siyasi Reform Süreci, Katılım Sürecinde Sosyo-Ekonomik Dönüşüm ve AB İletişim Stratejisi. Strateji'nin üçüncü bölümünü oluşturan ve 16 Ekim 2014 tarihinde kamuoyu ile paylaştığımız Türkiye'nin Yeni AB İletişim Stratejisi, siyasi reform süreci ve sosyo-ekonomik dönüşüm hakkında Türk ve AB kamuoylarında farkındalık yaratmak ve bu süreçte elde edilen kazanımların toplumsal tabana yayılmasını sağlamak üzere yeni yaklaşım ve araçlarla güçlendirilmiştir. İletişim Stratejisinin iki boyutu bulunmaktadır: Yurtiçi iletişimi kapsayan ilk boyutunda AB'ye katılım sürecinin halkımızın hayatını olumlu yönde nasıl doğrudan etkileyeceği anlatılarak her alanda yaşam standartlarımızın yükselteceğine ilişkin inancının güçlendirilmesi amaçlanmakta, yurtdışı iletişimi kapsayan ikinci boyutunda ise Türk ve AB kamuoyları arasında kalıcı iletişim köprülerinin kurulması ve üye ülkeler bazında Türkiye'nin imajına katkıda bulunulması hedeflenmektedir.

AB İletişim Stratejisi'nin başarıyla uygulanmasında medyaya, sivil topluma ve kamu kurumlarına büyük görevler düşmektedir. İletişim Stratejisi kapsamında bu

aktörler için kısa ve orta vadeli hedefler belirlenerek, hedeflere ulaşmada bu aktörlerin uygun araçlarla donatılması öngörülmüştür.

İletişim stratejisinin en önemli araçlarından biri olan sivil toplumla diyalog toplantılarına, AB müktesebatına uyum çerçevesindeki çalışmalarda STK'ların görüşlerinin alınmasına olanak sağlayacak en önemli platformlar olarak özel önem vermekteyiz. Ayrıca, iletişim çağında geleneksel medya araçlarının yanısıra, bilgiye ulaşma, yayma, kısaca iletişim konusunda sağladığı imkânlar ve getirdiği kolaylıklar ile internet medyasının olanaklarından en üst düzeyde yararlanmaktayız.

AB İletişim Stratejisi kapsamında siyasi reform süreci ve sosyo-ekonomik dönüşüm hakkında Türkiye ve AB üye ülkeleri kamuoyularında farkındalık yaratmak ve bu süreçte elde edilen kazanımların toplumsal tabana yayılmasını sağlamak amacıyla 45 saniye süreli bir kamu spotu hazırlanmış; ilgili kanuna göre "kamu yararına yönelik spot film olarak" kabulüne ve yayın kuruluşlarında yayınlanmasının önerilmesine ilişkin olarak Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ile iletişime geçilmiş ve bu çerçevede bahse konu spot film, yayın kuruluşlarına gönderilmiştir.

Türkiye'nin AB'ye kazandıracakları konusunda AB kamuoyunun bilgilendirilmesi için AB İletişim Stratejimiz kapsamında, Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca, Danca, İspanyolca, İtalyanca ve Macarca dillerinde hazırlanmış olan "Avrupa'nın Geleceğinde Anahtar Türkiye" broşürü Türk Hava Yolları ve AnadoluJet'in iç ve dış hat uçuşlarında yaygın olarak dağıtılmaktadır. Ayrıca ülkemizi ziyaret eden yabancı heyetlere "Türkiye-AB İlişkileri" ve "Türkiye'nin AB Müzakere Süreci" hakkında bilgilendirmeler yapılmakta, yabancı yayın organlarında ve basında Türkiye'nin AB üyelik sürecindeki kazanımları hakkında makale, köşe yazıları ve röportajlar yayımlanmaktadır.

Kamu kurumlarımızın AB sürecinin yerelde sahiplenilmesi konusundaki kilit rolünün önemi dikkate alınarak, yerel idarecilere yönelik çok sayıda etkinlik düzenlenmektedir. İçişleri Bakanlığı ile 2010 yılından itibaren birlikte yürüttüğümüz "Valiliklerin AB Sürecinde Etkinliğinin Artırılması Projesi" kapsamında, 2010-2011 yıllarında Hollanda'da yerleşik Avrupa Kamu Yönetimi Enstitüsünde (EIPA) 81 il

AB Daimi Temas Noktası olarak görevlendirilen vali yardımcılarında AB kurumları ve mekanizmaları hakkında eğitim verilmiştir. Türkiye Belediyeler Birliği ile işbirliği halinde yürütülen “Belediyeler AB’ye Hazırlanıyor Projesi” kapsamında, belediye başkanları, belediye başkan yardımcılarını ve belediye meclis üyelerinin katılımını ile 2011 yılı içinde Brüksel’e bir çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımızın yararlanıcısı olduğu ve AB Mali Yardımlarından sağlanan finansman ile 2012-2014 yılları arasında yürütülen “Valiliklerde AB İşleri için Kapasite Oluşturulması Projesi” kapsamında 20 pilot ilin il AB Daimi Temas Noktası Vali Yardımcısı Brüksel’e çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir. Aynı projede, AB’ye üyelik sürecinde yapılan tüm çalışmaların yerel düzeydeki kurum ve kuruluşlar ile yerel idareciler tarafından sahiplenilmesinin artırılması, yereldeki ihtiyaçların tespit edilmesi, paydaşlar arasında etkin işbirliğinin kurulabilmesi için bu illerde faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşlarının katılımıyla bir ihtiyaç analizi çalışması yapılmıştır. 12 Aralık 2014 tarihi itibarıyla tamamlanan projenin en önemli çıktılarından biri, Bakanlığımızın ve ilgili kurumların yerel düzeyde yürütmekte olduğu AB alanındaki faaliyetlerinin daha sistematik ve sürdürülebilir bir zemine kavuşmasını sağlayacak bir yol haritası belirlemek amacıyla hazırladığı “Yerel Düzeyde AB Çalışmalarına Yönelik Kapasitenin Güçlendirilmesi Eylem Planı”dır. Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Büyükelçi Volkan Bozkır tarafından 23 Aralık 2014 tarihinde kamuoyuna duyurulan Eylem Planına Bakanlığımızın internet sitesinde yer alan http://www.ab.gov.tr/files/iller/yerelde_ab_eylem_plani.pdf bağlantısından ulaşılabilir.

AB'ye üyelik sürecinde gençlere, engellilere, yaşlılara, çocuklara ve kadınlara yönelik olarak yürütülen çalışmalar nelerdir?

3

Gençlere yönelik çalışmalar

Ülkemizde Türkiye Ulusal Ajansı tarafından daha önce yürütülmekte olan AB Hayat Boyu Öğrenme ve Gençlik programları 2014-2020 yılları arasında kapsayan dönemde Erasmus+ olarak tek bir çatı altında toplanmıştır. Erasmus+ Programı döneminde, Türkiye'nin yaklaşık 900 milyon avruluk bir kaynaktan faydalanması öngörülmektedir.

Yükseköğretim alanında bir önceki dönemde "Erasmus" adı altında uygulanan program, Erasmus+ kapsamında "Yükseköğretim" alt programı olarak uygulanmaya devam edecektir. Bu program kapsamında yükseköğretim kurumlarımız, Avrupa'daki 32 program ülkesinde bulunan yükseköğretim kurumları ile yapacakları ikili anlaşmalar çerçevesinde öğrenci ve personel hareketlilikleri gerçekleştirebilmektedirler. Bunun yanı sıra, mesleki eğitim veren ortaöğretim kurumları ve diğer mesleki eğitim kuruluşlarında eğitim gören gençlerimiz de eğitim alanlarına uygun olan projelere katılım sağlayarak kişisel gelişimlerine katkıda bulunabilmektedirler.

Erasmus+ Yükseköğretim Programının da dâhil olduğu alt programlara yapılacak fon tahsisatları Avrupa Komisyonu tarafından belirlenmektedir. Türkiye Ulusal Ajansı, Komisyon tarafından belirlenen fon miktarını esas alarak yükseköğretim kurumlarımıza hibe tahsisatlarını gerçekleştirmektedir. Bununla birlikte, yükseköğretim kurumlarımızdan öğrenci ve personel hareketliliklerine yönelik alınan talep, bu alana tahsis edilen kaynağın çok üstünde olabilmektedir. Bu nedenle, yükseköğretim kurumlarımızın programdan yararlanmak üzere başvuran adayların kabul işlemlerini, Türkiye Ulusal Ajansı tarafından tahsis edilen bütçelere göre yapmaları önem arz etmektedir.

Erasmus+ Programı altında gençlik alanında sunulan projelerin desteklenmesi için çeşitli alt faaliyetler mevcuttur. Bu kapsamdaki “Yapılandırılmış Diyalog” faaliyeti, gençlerin karar alma süreçlerine dâhil edilmesini, gelecekte şekillenecek gençlik politikaları için kullanılabilir sonuçlar üretilmesini ve tüm Avrupa’daki gençlerin demokratik yaşama katılımlarını teşvik etmektedir. Bu faaliyet, gençler, gençlik çalışmalarında aktif kişiler ve gençlik kuruluşları ile gençlik alanında karar alıcılar arasındaki işbirliğini desteklemektedir.

Yapılandırılmış Diyalog ile birlikte gençlerimize sunulan diğer fırsatlar www.ua.gov.tr adresindeki internet sitesinden veya “ulusalajans” Twitter/Facebook/YouTube hesaplarından takip edilebilir.

Engellilere yönelik çalışmalar

Avrupa Birliği Bakanlığı, AB tarafından ülkemize ayrılan finansman kaynaklarının yönetilmesinden sorumludur. Ulusal kaynaklar ise ilgili kurumlar üzerinden tahsis edilmekte olup, engelliler alanında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı yetkilidir. Katılım müzakerelerinin ilgili fasılları kapsamında, görevli Başkanlıklarımız engelli vatandaşların hakları ve engellilere yönelik politikalara ilişkin çalışmalar yürütmektedir.

Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarımızın katkısıyla “Avrupa Birliği’ne Katılım İçin Ulusal Eylem Planı” hazırlanmıştır. Ulusal Eylem Planı’nın 23. Yargı ve Temel Haklar ve 19. Sosyal Politika ve İstihdam Fasıllarına ilişkin ikinci aşaması kapsamında, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından engelli hakları alanında faaliyet gösteren STK’lar da dâhil olmak üzere ilgili tüm tarafların katılımıyla bir “Ulusal Engelli Hakları Stratejisi ve Eylem Planı” hazırlanması planlanmaktadır. Bu bağlamda, engelli haklarının korunması ve bu yönde önümüzdeki dönemde uygulamaya konulacak yasal ve idari düzenlemeler açısından söz konusu Strateji ve Eylem Planı, yerel yönetimler de dâhil olmak üzere ilgili tüm taraflarca dikkate alınacak ve ilgili Strateji ve Eylem Planı’nın uygulanması Valiliklerdeki İl AB Daimi Temas Noktaları aracılığıyla Bakanlığımız ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından da yakından takip edilecektir.

Engelliler Hakkında Kanun, AB müktesebatına uyum çerçevesinde ve engelli vatandaşlarımızın yaşam standartlarının artırılması, kaliteli hizmetlere erişimlerinin kolaylaştırılması bağlamında revize edilmektedir. Son olarak, Engelliler Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 27 Kasım 2014 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmış ve bahse konu Kanun ile yolcu taşımacılığına ilişkin birtakım düzenlemeler getirilmiştir.

Ayrıca, AB’ye Katılım için Ulusal Eylem Planı tedbirlerinden olan BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun 12 Aralık 2014 Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokol’ün imzalanması ile Sözleşme kapsamında kurulan Engelli Hakları Komitesi’ne başvuru yapabilme imkânı sağlanmaktadır. Bu sayede engellilere uluslararası düzeyde seslerini duyurma imkânı da getirilmiştir.

Türkiye-AB mali işbirliği çerçevesinde Katılım Öncesi Yardım Aracı’nın(IPA) 2007-2013 yıllarını kapsayan birinci döneminde engellilere yönelik çeşitli projeler yapılmıştır. 2008 Programlaması kapsamında “Özürlü Bireyler İçin Hizmetlerin Geliştirilmesi Projesi” ve IPA 2009 programlaması kapsamında yer alan “Engellilerin Toplumsal Entegrasyonunun Geliştirilmesi Projesi” bu dönemde fonlanan projelere birer örnektir. Önümüzdeki dönemde, IPA’nın İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Bileşeni kapsamında “Engelli Bireylerin İstihdam Edilebilirliğinin Artırılması Operasyonu”, “Dezavantajlı Kişilerin Entegrasyonu İçin İstihdam ve Sosyal Destek Hizmetleri Koordinasyon ve Uygulama Modeli Operasyonu” ve “Dezavantajlı Kişilerin Sosyal Entegrasyonu ve İstihdam Edilebilirliğinin Geliştirilmesi Operasyonu” altında engellilere yönelik faaliyetler yürütülecektir

Engelli vatandaşların yaşam kalitesinin artırılmasına ve iş olanaklarının geliştirilmesine ilişkin projeler, Türkiye - AB mali işbirliği çerçevesinde Katılım Öncesi Yardım Aracı’nın (IPA) 2014-2020 yıllarını kapsayacak ikinci dönemde Eğitim, İstihdam ve Sosyal Politikalar Sektörel Operasyonel Programı altında fonlanabilecektir. Söz konusu Sektörel Operasyonel Program ile ilgili ayrıntıyı bilgiye IPA’nın 2007-2013 yıllarını kapsayan birinci döneminde İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programının ve IPA’nın 2014-2020 yıllarını kapsayacak ikinci dönemde Eğitim, İstihdam ve Sosyal Politikalar Sektörel Operasyonel Programının yürütülmesinden sorumlu olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın www.

ikg.gov.tri nternet sayfasından ulaşılabilmektedir. Bunun yanı sıra Avrupa Komisyonu tarafından doğrudan hibe sağlanan İştihad ve Sosyal Yenilik Programı (EaSI) imkânlarından Katılım Anlaşmasının imzalanmasıyla birlikte yararlanmak mümkün olacaktır.

Yaşlılara yönelik alışmalar

AB’de yaşlılara ilişkin uyum sağlanması gereken doğrudan bir mevzuat bulunmamakla birlikte, bu alandaki çalışmalar daha çok Birlik düzeyinde belirlenen hedeflere ulaşılması amacıyla yürütülen ye devlet politikaları arasında koordinasyonun sağlanması yönünde olmaktadır. Birlik, sağlıklı ve saygın bir yaşlanmanın tesis edilmesini amaçlamakta olup bu kapsamda çalışmalarını aktif yaşlanma konusu üzerine yoğunlaştırmıştır. Aktif yaşlanma kavramı, yaşlı insanların çalışmaya devam edebilmeleri, sağlıklı kalmaları, topluma katkıda bulunmayı sürdürmeleri için daha fazla fırsatın sunulmasını içermektedir. Avrupa Komisyonu’nun ortaya koyduğu Avrupa 2020 Stratejisi’nde akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme hedeflenmekte ve sosyal uyum ve yüksek üretkenliğin sağlanması için sağlıklı ve aktif yaşlanan nüfusun teşvik edilmesinin önemine vurgu yapılmaktadır. Sağlıklı ve aktif yaşlanmanın, yüksek istihdam ve yoksulluğun azaltılması hususlarında katkı sağlayacağı ifade edilmektedir.

Türkiye’de ise bu kapsamda, Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı hazırlanmış ve plan Yüksek Planlama Kurulu’nun 1 Mart 2007 tarihli kararı ile kabul edilmiştir. Bunun yanı sıra, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından 2013-2015 yıllarında uygulanmak üzere Ulusal Yaşlanma Uygulama Programı kapsamında aktif yaşlanmaya yönelik bir dizi eylem oluşturulmuştur.

Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın 4 Mart 2011 tarihli “Mze ve ren yerlerine Girişlerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönergesi” erevesince 65 yaş ve st Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının müze ve ren yerlerine kimlik göstermek suretiyle ücretsiz girme hakları bulunmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından uygulanan Türkiye Turizm Stratejisi 2023 kapsamında, dezavantajlı grupların tatile çıkmalarını olanaklı hale getirmek için sosyal turizmin desteklenmesi eylemi öngörülmüştür.

Çocuklara yönelik çalışmalar

AB'ye üyelik müzakereleri sürecinde çeşitli fasıllar kapsamında Bakanlığımızın ilgili Başkanlıkları çocuk hakları ve çocuğa yönelik politikalara ilişkin çalışmalar yürütmektedir. Bu konularda, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile yakın işbirliği içinde faaliyet gösterilmektedir. Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan 2013-2017 Özel Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı kapsamındaki çalışmalara Bakanlığımızın görev alanı çerçevesinde katkı sağlanmaktadır.

Türkiye-AB mali işbirliği kapsamında Katılım Öncesi Yardım Aracı'nın (IPA) 2014-2020 yıllarını kapsayacak ikinci döneminde Eğitim, İstihdam ve Sosyal Politikalar Sektörel Operasyonel Programı kapsamında üstün zekâli ve yetenekli çocuklara yönelik projeler yürütülebileceği değerlendirilmektedir. Söz konusu Sektörel Operasyonel Program ile ilgili ayrıntılı bilgiye, IPA'nın 2007-2013 yıllarını kapsayan birinci döneminde İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programının ve IPA'nın 2014-2020 yıllarını kapsayacak ikinci döneminde Eğitim, İstihdam ve Sosyal Politikalar Sektörel Operasyonel Programının yürütülmesinden sorumlu olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın www.ikg.gov.tr internet sayfasından ulaşılabilmektedir.

Ayrıca, IPA'nın 2014-2020 yıllarını kapsayacak ikinci döneminde "Hukukun Üstünlüğü Yargı ve Temel Haklar" Sektörü altındaki Temel Haklar alanında yer alan "Sosyal Olarak Korunmaya Muhtaç Kişiler" konulu öncelik alanı kapsamında da çocuk hakları alanında proje yürütülebilecektir.

Kadınlara yönelik çalışmalar

Cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadınların toplumsal hayatın her safhasında eşit ve adil şekilde temsil edilme haklarının korunması ve geliştirilmesi sadece ülkemizde değil AB'de de öncelikli konulardan biridir.

Nitekim Hükümetimiz de kadın haklarının korunması, bu kapsamda kadınların siyasi alandaki temsilinin artırılması ve kadının en temel insan hakkı olan yaşama hakkını elinden alan töre ve namus cinayetlerinin önlenmesi de dahil olmak üzere kadına

yönelik her türlü şiddetin ortadan kaldırılması yönünde aktif bir tutum izlemekte ve çalışmalar yürütmektedir. 18 Haziran 2014 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilen ve kamuoyunda 6. Yargı Reformu Paketi olarak bilinen Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların cezaları artırılmıştır. Bu sayede kadın haklarının etkili biçimde güvence altına alınması ve çocuklar başta olmak üzere korunmaya muhtaç grupların, istismar, ayrımcılık ve şiddete karşı daha güçlü korunması amaçlanmıştır.

Bu anlamda, 2009'da kurulan TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu son zamanlarda kadın erkek eşitliği alanında atılan en önemli adımlardan biridir. TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi, kadın erkek eşitliğinin her alanda sağlanmasına yönelik çalışmalarına sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde çalışarak devam etmektedir.

Kadın erkek eşitliğine ilişkin yasaların etkin bir şekilde uygulanmasının sağlanabilmesi için kadın hakları ve eşitlik bilincinin toplumda yerleşmesi büyük önem taşımaktadır. Ancak, etkin bir uygulama için gereken zihinsel dönüşümün gerçekleştirilmesi, yasal düzenlemeler ile cinsiyet eşitliği kavramının toplumun her kesiminde benimsenmesi, sahiplenmesi ve uygulanması gerekmektedir. Bakanlık olarak AB üyelik sürecimiz doğrultusunda kadın hakları ve kadın erkek fırsat eşitliğine yönelik çalışmalarımız yoğun bir şekilde devam etmektedir. Kadının toplumsal statüsünü yükseltmek ve tüm hak ve fırsatlardan eşit olarak faydalanmasını sağlamak amacıyla Türkiye ve Avrupa'da toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadın haklarını savunan sivil toplum kuruluşlarına destekte bulunmaktayız.

Bu çerçevede, AB mali yardımları kapsamında Bakanlığımız koordinasyonunda 2005 yılından bu yana Türkiye ve AB arasındaki sivil toplum diyalogunun güçlendirilmesi amacıyla çeşitli projeler yürütülmektedir.

2005 Türkiye-AB Katılım Öncesi Mali İşbirliği Programlamasında "Katılım Öncesi Süreçte Sivil Toplumun Güçlendirilmesi: Sivil Toplum Kuruluşları (STK) Hibe Programı" altında Avrupa Birliği Bakanlığı, "Kadın Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi" konulu toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi ve kadın haklarının korunmasını hedefleyen bir alt-projeyi yürütmüştür.

2006 yılı programlamasında yer alan “Şiddete Uğramış Kadınlar için Sığınma Evleri Projesi”, 2009 yılı programlamasında yer alan “Aile İçi Şiddetle Mücadele için Kadın Sığınma Evleri Projesi”, 2010 yılı programlamasında yer alan Jandarma Genel Komutanlığı’nın yararlanıcısı olduğu “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Projesi” ile birlikte son olarak 2012 yılı programlamasında yer alan “Aile Mahkemelerinin Etkinliğini Geliştirme Projesi”, bu alanda geliştirilmiş başarılı örneklerdir.

Diğer taraftan, Türkiye’de daha katılımcı bir demokrasinin gelişimi ve fiili anlamda daha geniş toplumsal cinsiyet eşitliğine ulaşılması amacıyla kadın hakları örgütlerinin kapasitelerinin güçlendirilmesi için Bakanlığımız koordinasyonunda Cinsiyet Eşitliğini İzleme Derneği ile yürütülecek 2013 yılı programlamasına ait “Türkiye’de Katılımcı Demokrasinin Güçlendirilmesi: Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi” de kayda değer bir diğer önemli projedir.

“Sivil Toplum Diyaloğu III Projesi” “Siyasi Kriterler” hibe programı çerçevesinde özellikle insan hakları, ayrımcılıkla mücadele, demokrasi ve hukukun üstünlüğü alanlarında, aralarında kadın hakları alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarımızın da bulunduğu 39 projeye hibe desteği sağlanmıştır.

Avrupa Komisyonu ve Bakanlığımız tarafından 2013 yılı içinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın da katkılarıyla 4 adet (İzmir, Trabzon, Gaziantep, Antalya) “Aile İçi Şiddet ve Kadına Yönelik Şiddet” konulu Bölgesel TAİEX Semineri düzenlenmiştir. Söz konusu seminerler bu alandaki farkındalığın artırılmasına önemli ölçüde katkı sağlamıştır.

Kadın erkek eşitliğine ilişkin projeler IPA II döneminde Eğitim, İstihdam ve Sosyal Politikalar Sektörel Operasyonel Programı altından fonlanacaktır. Bahse konu Sektörel Operasyonel Program ile ilgili ayrıntılı bilgiye IPA’nın 2007-2013 yıllarını kapsayan birinci döneminde İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programının ve IPA’nın 2014-2020 yıllarını kapsayacak ikinci döneminde Eğitim, İstihdam ve Sosyal Politikalar Sektörel Operasyonel Programının yürütülmesinden sorumlu olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının www.ikg.gov.tr internet sayfasından ulaşılabilmektedir. Bunun yanı sıra, Avrupa Komisyonu tarafından doğrudan hibe sağlayan İstihdam ve Sosyal Yenilik Programı imkânlarından Katılım Anlaşmasının imzalanmasıyla birlikte yararlanmak mümkün olacaktır.

Ayrıca, IPA'nın 2014-2020 yıllarını kapsayacak ikinci döneminde Hukukun Üstünlüğü Yargı ve Temel Haklar Sektörü altındaki Temel Haklar alanında yer alan Sosyal Olarak Korunmaya Muhtaç Kişiler konulu öncelik alanı kapsamında da kadın hakları ile ilgili projeler yürütülebilecektir.

Bakanlığımız koordinasyonunda gerçekleştirilen tüm bu faaliyetler ilgili kamu kurum ve kuruluşlarımız ile sivil toplum kuruluşlarımızın katkılarıyla amacına ulaşabilecek faaliyetlerdir. Dolayısıyla, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonraki süreçte de Bakanlık olarak gerçekleştireceğimiz etkinliklerde başta sivil toplum kuruluşlarımız olmak üzere ilgili tüm taraflarla birlikte çalışmaktan memnuniyet duyacağız. Bu çerçevede, Bakanlığımız bünyesindeki Sivil Toplum, İletişim ve Kültür Başkanlığı, Siyasi İşler Başkanlığı ve Sosyal, Bölgesel ve Yenilikçi Politikalar Başkanlığı ile temas kurulabilir.

Türkiye’de farklı inanç gruplarına yönelik olarak son dönemde yaşanan gelişmeler nelerdir?

4

2002 yılından itibaren, farklı inanç grubuna mensup vatandaşlarımızın daha huzurlu yaşamaları amacıyla yürütülen çalışmalar devam etmekte ve on yıllardır çözülemeyen sorunların üstesinden gelmek amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.

Farklı inanç gruplarının karşılaştığı sorunlar, Avrupa Birliği Bakanlığı koordinasyonunda Adalet, Dışişleri ve İçişleri Bakanlarının katılımıyla düzenli olarak yapılan ve sonuncusu 23 Temmuz 2014 tarihinde gerçekleştirilen Reform İzleme Grubu (RİG) toplantıları ile Siyasi İşler Alt Komitesi (SİYAK) toplantılarında sürekli gündem maddelerinden birini oluşturmuştur.

Farklı inanç gruplarının karşılaştığı sorunlar, Reform İzleme Grubu sonrası siyasi reformların en üst düzeyde takip edilmesi ve etkin bir şekilde hayata geçirilmesini temin etmek amacıyla kurulan ve ilk toplantısını 8 Kasım 2014 tarihinde gerçekleştiren Reform Eylem Grubu (REG) toplantılarında da asli gündem maddelerinden biri olmaya devam etmektedir.

Bu kapsamda yürütülen çalışmalar çerçevesinde ve Bakanlığımız koordinasyonunda, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarımızın katkılarıyla farklı inanç gruplarıyla diyalogun yoğunlaştırılmasına yönelik olumlu sonuçlar doğuran çabalar sarf edilmiş, farklı inanç grupları mensupları ve yetkili makamlar arasındaki diyalog yoğunlaştırılmış ve farklı inanç gruplarına mensup vatandaşlarımızın eğitim alanındaki ve dini konulardaki sorunları dâhil olmak üzere çeşitli alanlarda ilerleme kaydedilmiştir.

Bu çerçevede, 2002 yılından itibaren yürütülen çalışmalar kapsamında, önemli ölçüde mülk iadeleri gerçekleştirilmiş, kiliseler restore edilmiş, yıllarca ibadete açık olmayan kiliselerde dini törenler gerçekleştirilmiş ve farklı inanç grubuna mensup vatandaşlarımızın okul açabilmelerinin önündeki engeller kaldırılmıştır. Bu doğrultuda, 27 Ağustos 2011 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yü-

rürlüğe giren 651 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile tarihi bir adım atılmıştır. Bu çerçevede, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'na eklenen Geçici 11.madde ve bu maddenin uygulaması amacıyla çıkarılan yönetmelik ile cemaat vakıflarımızın taşınmaz malları konusunda çok uzun süreden beri yaşadıkları büyük bir sorunun tamamen giderilmesi sağlanmıştır.

Bu kapsamda, 30 Eylül 2013 tarihinde kamuoyuna duyurulan Demokratikleşme Paketi çerçevesinde, Mor Gabriel Vakfı arazisinin, Manastır Vakfına iade edileceği açıklanmıştır. Nitekim bu doğrultuda, 7 Ekim 2013 tarihinde, Vakıflar Genel Müdürlüğü karar organı Vakıflar Meclisi tarafından alınan karar ve 5737 sayılı Vakıflar Kanunu çerçevesinde, ihtilafa konu olan söz konusu 12 parsel arazinin Mor Gabriel Vakfı adına tescil edilmesi kararlaştırılmış ve bahis konusu tescil süreci 25 Şubat 2014 tarihinde tamamlanmıştır.

Ayrıca, Başbakanımız Sayın Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu'nun gayrimüslim cemaat temsilcileriyle 2 Ocak 2015 tarihinde gerçekleştirdiği toplantıda alınan karar doğrultusunda Süryani cemaati adına İstanbul Yeşilköy'de bir kilise yapımına izin veren süreç başlamıştır. Kilise yapımı için ihtiyaç duyulan arazi, devlet tarafından tahsis edilecek olup bu konudaki çalışmalar da sürmektedir.

Bu çerçevede, birçok ihtilafli ve kıymetli arazi de dâhil olmak üzere gayrimüslim cemaatlere ait taşınmazların tapu ve tescil süreçleri çözüme kavuşturulmuş olup 2014 yılı Ekim ayı itibarıyla cemaat vakıfları adına tescilli gerçekleştirilen taşınmazların sayısı 333'ü bulmuştur. Öte yandan, 21 taşınmaz için de tazminat ödenmesi yönünde karar alınmıştır.

Ayrıca, Vakıflar Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra okul vasıflı 20 adet hayrat taşınmazın gelir getirici akara dönüştürülmesine izin verilmiştir.

Bu düzenlemeler sonucunda cemaat vakıflarına, değeri 2,5 milyar Türk Lirasının (TL) üzerinde bir bedele tekabül eden taşınmazların iadesi sağlanmıştır.

Diğer taraftan, cemaat vakıflarının tüzel kişilik edinmelerine yönelik çalışmalar da sürmekte olup 2011 yılı Kasım ayında Vakıflar Meclisi toplantısında alınan karar bunun en önemli göstergelerinden biri olmuştur.

Bu bağlamda, vakıf olarak hizmet verme hakkı iptal edilen cemaatlere “vakıf tüzel kişilik statüleri”ni geri kazandırmak için çalışma başlatılmış, ilk statü iadesi 41 yıl önce vakıf olma özelliği elinden alınan Beyoğlu Merkez Rum Kız Lisesi için gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, İstanbul Beyoğlu’ndaki Sakızağacı Ermeni Katolik Surp Astvadzadzin Kilisesi Vakfı’na ait talep değerlendirilerek tüzel kişiliği iade edilen Vakıf, 167. cemaat vakfı olarak vakıf kütüğüne kaydedilmiştir.

Öte yandan, ülkemizde hoşgörü ve karşılıklı anlayış ortamının güçlendirilmesi bakımından önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Bu anlamda, 2010 yılından beri Trabzon Sümela Manastırı’nda, Van’ın Akdamar Adası’ndaki Surp Haç Ermeni Kilisesi’nde düzenli olarak ayin gerçekleştirilebilmektedir. Ayrıca, yine aynı şekilde İzmir’in Çeşme İlçesi Alaçatı Beldesi’nde yapılan dini törende bu anlayışa güzel bir örnektir.

Ayrıca, Gökçeada’da Rum İlköğretim Okulu açılması yönündeki Rum cemaati talebi doğrultusunda, 28 Mart 2013 tarihi itibarıyla, Gökçeada’da Rum azınlık okulunun açılmasına izin verilmiş, bahse konu okul, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında yeniden açılarak eğitim faaliyetlerine başlamıştır.

Bu bağlamda yine, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2014 yılı Eylül ayında Beyoğlu Süryani Kadim Meryem Ana Kilisesi Vakfı’na ait İstanbul Yeşilköy’deki Özel Mor Efrem Süryani Anaokulunun açılmasına da izin verilmiştir.

Diğer taraftan, Sivil Toplum Diyalogu III Projesi “Siyasi Kriterler” hibe programı kapsamında Yeniköy Panayia Rum Kilisesi ve Mektebi Vakfı ve Hrant Dink Vakfı tarafından hazırlanan 2 proje başarılı bulunarak hibe desteği almaya hak kazanmıştır.

Tüm bu gelişmeler doğrultusunda, Bakanlığımızın farklı inanç gruplarının haklarının iyileştirilmesi ve herhangi bir ayrımcılığa maruz kalmamalarına yönelik çabası artarak devam edecektir.

AB sürecinde Alevi vatandaşlara yönelik olarak din ve vicdan özgürlüğü çerçevesinde ne gibi ilerlemeler kaydedildi?

5

AB'ye katılım müzakereleri çerçevesinde "Din ve Vicdan Özgürlüğü" konusu 23. Yargı ve Temel Haklar Faslı altında önemli bir yer teşkil etmektedir. Hâlihazırda Hükümetimiz tarafından Alevi vatandaşlarımızın karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik olarak Alevi kanaat önderleri ve vatandaşlarımızın taleplerini de dikkate alan çeşitli çalışmalar yürütülmektedir.

Bu bağlamda, Alevi-Bektaşî sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, bilim adamları, sendika, meslek odası ve üniversite temsilcileri, medya temsilcileri, siyasi parti temsilcileri ile ilahiyatçılar ve Diyanet İşleri Başkanlığı temsilcilerinin katılımıyla 3 Haziran 2009-28 Ocak 2010 tarihleri arasında 7 adet çalıştay düzenlenmiştir.

30 Eylül 2013 tarihinde açıklanan Demokratikleşme Paketi kapsamındaki reformlar ülkemizdeki demokratik standartları daha da geliştirmiş ve vatandaşlarımızın kendilerini özgürce ifade edebildikleri bir atmosfer yaratmıştır. Ayrıca 2010 yılı Anayasa değişikliği ve Yargı Reformu Paketleri de siyasi reform sürecimizde tüm vatandaşlarımızın hak ve özgürlüklerini daha da genişlemesine katkı sağlayacak adımlar olmuştur.

Öte yandan, Demokratikleşme Paketi kapsamında, 7 Kasım 2013 tarih ve 28814 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6501 sayılı "Bir Üniversite Adı İle Bir İlçe Adının Değiştirilmesi Hakkında Kanun" kapsamında bir devlet üniversitesi olan Nevşehir Üniversitesi'nin adı, Alevi-Bektaşî geleneğinde önemli bir yeri olan Hacı Bektaş Veli'ye atfen Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi olarak değiştirilmiştir.

Diğer taraftan, Alevi inancı ile ilgili bilgiler de içeren yeni din kültürü ve ahlak bilgisi ders kitapları, 2011 yılı Eylül ayında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanmış ve 2011-2012 eğitim ve öğretim yılı müfredatına dâhil edilmiştir. Yeni hazırlanan ders kitapları, dinler açılımlı ve mezhepler üstü bir yaklaşım esas alın-

rak "Bütün dinleri içeren ortak değerler ve kültürler", "Diğer dinlerle ilgili konular", "İslam Dini ile ilgili konular", "Anadolu'da yaşayan Müslümanların ortak değeri olan ve özellikle Alevi-Bektaşî öğretisini de yansıtan konuları" da içerecek şekilde oluşturulmuştur. Bu konular, Alevilik-Bektaşîliğin kendi kaynakları referans verilerek öğretilmesine özen gösterilmiş olup, farklı İslami yorumlar hakkında öğrencilerin doğru bilgilendirilmeleri amaçlanmıştır.

Ayrıca, Tunceli Üniversitesi Alevilik Araştırma ve Uygulama Merkezi, 2009 yılında kurulmuş olup merkezin amacı; sosyoloji, edebiyat, tarih, diğer sosyal alanlar, müzik vb. bilim dallarındaki öğretim görevlilerinin çalışma ve katkılarıyla Aleviliğin, ülke kültür ve düşünce tarihi içerisindeki yerini bilgi ve belgelere dayalı olarak tespit etmek; elde edilen bilgileri Merkez tarafından yayımlanacak olan akademik araştırma dergisi, elektronik posta, bülten ve benzeri vasıtalarla, araştırma yapan kişilere, kurumlara ulaştırmak; ayrıca konferans, panel ve sempozyumlar aracılığıyla geniş halk kitlelerine sunmak olarak belirlenmiştir.

Tarım ve balıkçılık alanlarındaki destekler konusunda ne tür çalışmalar yürütülmektedir?

6

AB fonları ile tarım ve balıkçılık alanında faaliyet gösteren üreticilerimiz ve girişimcilerimiz desteklenmektedir. Bu fonlar, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren "Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu" tarafından kullanılmaktadır.

Üreticilerimiz ve girişimcilerimiz, IPA'nın "Kırsal Kalkınma" bileşeni olan IPARD(Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı - Kırsal Kalkınma Bileşeni) altında ülkemize tahsis edilen fonlardan yararlanmaktadırlar. Seçilen 42 ilde 2016 yılı sonuna kadar uygulanacak olan "Kırsal Kalkınma Programı" çerçevesinde fonlar kullanılmaktadır. 2007-2013 dönemi için AB tarafından 854 milyon avro destek sağlanan bu program kapsamında;

- Süt üreten tarımsal işletmeler,
- Et üreten tarımsal işletmeler,
- Süt ve süt ürünlerini işleyen ve pazarlayan işletmeler,
- Et ve et ürünlerini işleyen ve pazarlayan işletmeler,
- Meyve ve sebzeleri işleyen ve pazarlayan işletmeler,
- Su ürünlerini işleyen ve pazarlayan işletmeler,
- Çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi,
- Yerel ürünler ve mikro işletmelerin geliştirilmesi,
- Kültür balıkçılığının geliştirilmesi ve kırsal turizm desteklenmektedir.

2014-2020 bütçe dönemini kapsayan ve 2023 yılına kadar uygulanacak olan IPARD programının devamı (IPARD-II) 27 Ocak 2015 tarihinde Avrupa Komisyonu tarafından resmen onaylanmıştır. IPARD-II programı kapsamında AB, üreticilerimizin yararlanması amacıyla ilave olarak 800 milyon avroyu aşkın bir bütçe daha aktaracaktır. Yeni dönemde, mevcut programdaki tedbirlerin yanısıra kırsal alanlarda yerel eylem girişimleri ve çevre dostu tedbirler de desteklene-

cektir. Yeni Program dâhilinde 800 milyon Avro AB katkısı ile 245 milyon Avro Türkiye Cumhuriyeti katkısı olmak üzere 1 milyar Avro'nun üzerinde hibe imkânı vatandaşlarımızın kullanımına sunulmuş olacaktır.

Her tür ayrımcılıkla mücadele konusunda yapılan çalışmalar nelerdir ?

7

Vatandaşlarımızın eşit fırsatlardan yararlanmaları, kaliteli hizmetlere eşit koşullar altında erişimlerinin sağlanması ve hiçbir kesimin ırk, dil, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplere dayalı ayrımcılığa maruz kalmamasının güvence altına alınması Hükümetimizin özel ehemmiyet verdiği konuların başında gelmektedir. 2010 yılı Anayasa değişikliği, Yargı Reformu Paketleri ve Demokratikleşme Paketi aracılığı ile önemli siyasi reformlar hayata geçirilmiş ve söz konusu reform sürecinin de olumlu etkisiyle ayrımcılıkla mücadele konusunda da önemli adımlar atılmıştır.

Türkiye İnsan Hakları Kurumu'nun kurulması, Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru hakkı ve Kamu Denetçiliği mekanizmalarının uygulamaya geçmesi ayrımcılıkla mücadele alanında atılmış önemli adımlardır. Her türlü insan hakkı ihlalinin, ötekileştirme, ayrımcılık ve dışlama uygulamalarının sona ermesi için oluşturulan bu mekanizmalar hakların kurumsal koruma altına alınmasını sağlamaktadır. Anayasa Mahkemesi 23 Eylül 2012 tarihinden itibaren bireysel başvuruları kabul etmeye başlamıştır. Kamu Denetçiliği Kurumu 29 Haziran 2012 tarihinde kurulmuş olup 29 Mart 2013 tarihi itibarıyla başvuruları kabul etmeye başlamıştır. İnsan haklarını korumak ve geliştirmeye yönelik çalışmalarda bulunmak, bu çerçevede inceleme ve araştırmalar yapmak, raporlar hazırlamak, görüş, tavsiye ve önerilerde bulunmak, bilgilendirme, bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri gerçekleştirmek ve insan hakları ihlal iddialarını incelemek ve araştırmakla görevli olan Türkiye İnsan Hakları Kurumu ise 30 Haziran 2012 tarihinde kurulmuştur.

30 Eylül 2013 tarihinde açıklanan Demokratikleşme Paketi'nde yer alan bazı düzenlemeleri içeren 6529 sayılı Temel Hak ve Hürriyetlerin Geliştirilmesi Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 13 Mart 2014 tarihinde yürürlüğe girmiş olup söz konusu Kanun kapsamında, ayrımcılıkla mücadele edilmesi bağlamında önemli yasal değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda;

➤ Türk Ceza Kanununda ilk kez uluslararası ve Avrupa standartları ile uyumlu bir şekilde nefret suçu ile ilgili düzenleme yapılmıştır.

- Yaşam tarzına ve farklılıklara saygı Türk Ceza Kanunu kapsamında güvence altına alınmıştır.
- Türk Ceza Kanunu'nda a, x, w gibi belirli harflerin kullanılmasından dolayı var olan cezai müeyyideler kaldırılmıştır.
- Özel okullarda farklı dil ve lehçelerde eğitim yapılmasına imkân sağlanmıştır.

Hem Demokratikleşme Paketi kapsamında hem de 30 Ekim 2014 tarihinde açıklanan AB'ye Katılım için Ulusal Eylem Planı 1. Aşama kapsamında yer alan tedbirlerden biri olan "Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Kanunu Tasarısı" çalışmalarına da devam edilmektedir.

AB ülkelerine vizesiz seyahat mümkün olacak mı ?

8

Türk vatandaşlarına Schengen vizesinin kaldırılması amacıyla, Türkiye ile AB arasında, 16 Aralık 2013 tarihinde, Geri Kabul Anlaşması'nın yanı sıra vize muafiyeti sürecinin nasıl yürütüleceğine dair hususların yer aldığı Mutabakat Metni imzalanmış ve böylece Vize Muafiyeti Diyaloğu resmen başlatılmıştır. Ülkemizin geçmiş tecrübeleri ışığında, Batı Balkan ülkelerinde olduğu gibi önce geri kabul ve vize kolaylığı anlaşmalarının imzalanması yerine doğrudan vize muafiyeti görüşmelerine geçilmesi ve Geri Kabul Anlaşması'nın vize muafiyetiyle ilişkilendirilmesi yöntemi tercih edilmiştir. Öte yandan, vize kolaylığının ülkelerle ikili temelde ele alınmasının daha uygun olacağını değerlendirmiş ve vize muafiyeti gerçekleşene kadar vize kolaylığının AB üyesi ülkelerle imzalanan ikili protokoller çerçevesinde sağlanmasını öngörmüştür.

Türkiye, vize muafiyeti sürecini başarıyla tamamladığı ve üçüncü ülke vatandaşlarının geri kabulüne ilişkin uygulamayı başlattığı zaman, ilgili AB mevzuatında vize serbestisine sahip ülkelerin bulunduğu pozitif listeye alınacak ve böylece Türk vatandaşları için vize muafiyeti gerçekleşmiş olacaktır. Bu konuda ayrıntılı bilgiye Bakanlığımızın internet sitesinde yer alan http://www.ab.gov.tr/files/pub/turkiye_ab_vize_muafiyeti_sureci_ve_geri_kabul_anlasmasi_hakkinda_temel_sorular_ve_yanitlari.pdf bağlantısından ulaşılabilir.

Türkiye ile AB arasındaki Vize Serbestisi Diyaloğu kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan Vize Muafiyeti Yol Haritası'nda yer alan yükümlülüklerimize ilişkin ilk Rapor 20 Ekim 2014 tarihinde açıklanmıştır. Söz konusu Raporda, Vize Muafiyeti Yol Haritası'nda yer alan, Belgelerin Güvenliği, Göç Yönetimi, Kamu Düzeni ve Güvenliği ve Temel Haklar başlıklarında mevzuat ve uygulamaya ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmesi bakımından önemli ilerlemeler kaydettiğimiz ortaya koyulmuştur.

Sonuç itibarıyla, Türk vatandaşlarının İngiltere ve İrlanda hariç AB üyesi ülkelere vize almadan gidebilmelerinin 3 yıl zarfında başlaması hedeflenmektedir.

Kent konseyleri ve mahalle muhtarlıkları gibi tüzel kişiliğe sahip olmayan kesimler AB fonlarından faydalanabilir mi?

9

AB konulu projeler için hibe desteği, sadece öncelikli alanlara yönelik ve belirli dönemler için farklı temalar altında uygulanan programlar çerçevesinde alınabilmektedir. Bu itibarla Katılım Öncesi Mali Yardımları kapsamında ticaret ve sanayi odaları, meslek odaları, üniversiteler, dernekler, vakıflar, kooperatifler, birlikler, yerel yönetimler, sendikalar, KOBİ'ler vb. tüzel kişiliği haiz kuruluşlar tarafından geliştirilen projeler, "Hibe Programı" adı verilen bir yöntem ile finanse edilmektedir.

Hibe programları büyük ölçüde tüzel kişiliğe sahip kuruluşların kullanımına açık olsa da, bazı hibe programlarına istisnai olarak tüzel kişiliği haiz olmayan kuruluşların başvuruları da kabul edilebilmektedir. Nitekim geçmiş yıllarda uygulaması gerçekleştirilen "Ağrı, Konya, Kayseri, Malatya Bölgesel Kalkınma Programı", "Doğu Anadolu Kalkınma Programı", "Doğu Karadeniz Kalkınma Programı", "Sınır Ötesi İşbirliği Ortak Küçük Projeler Hibe Programı", "Samsun, Kastamonu, Erzurum Kalkınma Programı" ve "Özellikle Kız Çocuklarının Okullaşma Oranının Artırılması Hibe Programı" kapsamında, tüzel kişilikleri olmamasına rağmen, yerel yönetim birimleri sınıflandırmasına dâhil edilmeleri suretiyle mahalle muhtarlıklarına da hibe desteği sağlanabilmiştir.

8 Ekim 2006 tarih ve 26313 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kent Konseyi Yönetmeliği'ne göre, Kent Konseylerinin de tüzel kişilikleri bulunmamaktadır. Bununla birlikte, kent konseylerinin de yukarıdaki istisnai örnekte olduğu gibi, önümüzdeki dönemde duyurulması muhtemel ve uygun temalı AB hibe programlarından tüzel kişiliği bulunan sivil toplum kuruluşlarıyla paydaşlık veya ortaklık ilişkisi tesis etmek suretiyle yararlanmaları söz konusu olabilecektir. Hibe duyuruları Bakanlığımız internet sayfasından (www.ab.gov.tr) takip edilebilmekte; bu sayfada, hâlihazırda açık olan hibe programlarına başvuru yapmak için ihtiyaç duyulabilecek hibe rehberi ve başvuru formlarına erişilebilecek internet bağlantıları da bulunmaktadır.

AB sürecine çeviri sektörünün de dahil olması mümkün müdür?

10

AB'ye katılım süreci ve Türkiye'nin uluslararası platformlarda güçlenen rolü ile birlikte çeviri hizmetlerinin kapsamı ve önemi daha da artmaktadır. Türkiye'nin AB'ye katılım müzakerelerinin yürütülmesine ilişkin esasları düzenleyen 3 Ekim 2005 tarihli Müzakere Çerçeve Belgesi'ne göre, Türkiye'nin, katılımdan uygun bir süre önce AB müktesebatının Türkçeye çevirisini tamamlaması ve AB kurumlarının ihtiyacı olacak çevirmenleri yetiştirmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, Avrupa Birliği Bakanlığı bünyesinde kurulan Çeviri Eşgüdüm Başkanlığı, bir yandan AB müktesebatının Türkçeye çevrilmesi çalışmalarını yürütürken diğer yandan, ülkemizde çeviri hizmetlerinin kalitesinin artırılması ve çevirmenlik mesleğinin hak ettiği şekilde düzenlenmesi konusuna önem vermekte ve bu kapsamda sürdürülen çalışmaları desteklemektedir.

Bu çerçevede, yaklaşık 160 bin AB Resmi Gazete Sayfası hacminde olan ve zaman içinde değişen dinamik yapıdaki AB müktesebatının çeviri çalışmalarında, ulusal ihtiyaçlara öncelik verilmektedir. Bu doğrultuda mevzuat uyum çalışmamızdaki takvim esas alınmaktadır. Örneğin, 2014 yılı sonunda kamuya duyurulan AB'ye Katılım İçin I. Ve II. Ulusal Eylem Planlarındaki AB mevzuatı sadece uyum perspektifimizi değil, çeviri çalışmaları için de rehber çerçeveyi oluşturmaktadır.

Enerjiden, çevreye, adalet, özgürlük ve güvenlik konusundan gıda güvenliğine, balıkçılıktan kamu alımlarına kadar çok değişik alanları kapsayan AB mevzuatı, dışardan çeviri hizmeti alınmak suretiyle Türkçeye çevrilmektedir. Dolayısıyla sektörün sunduğu çeviri hizmetlerinin kaliteli olması çok büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda, Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından, ülkemizin AB müktesebatını Türkçeye çevirme ve uzman çevirmen yetiştirme yükümlülüğünden hareketle, çeviri alanında başta üniversitelerimiz olmak üzere sektörün ihtiyaçlarını ve sorunlarını ortaya koymak ve çözüm yollarını tartışmak amacıyla 9 Haziran 2012 tarihinde "Avrupa Birliği Bakanlığı Çeviri Platformu" düzenlenmiştir. Sektörün sorunlarının tartışıldığı toplantıda, ülkemizde çeviri hizmetlerinin kalitesinin

artırılması ve çevirmenlik mesleğinin düzenlenmesinin önemi açıkça ortaya konulmuştur. Bakanlığımız, Mesleki Yeterlilik Kurumu koordinasyonunda yürütülen çevirmenlik mesleğine ilişkin ulusal standartlar ve yeterlilik çerçevesi oluşturma çalışmalarına da aktif destek sunmaktadır.

Öte yandan, mesleğe hazırlanan genç çevirmenlerin Türkiye'nin AB'ye katılım sürecine yönelik farkındalıklarını artırmak ve bu alanda ihtiyaç duyulacak insan kaynağının yetiştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla, her yıl üniversitelerin çevirmenlik bölümlerinin son sınıf öğrencilerinin katılabilecekleri, "AB Bakanlığı Genç Çevirmenler" yarışmasını düzenlemekteyiz. Her yıl pek çok farklı şehirdeki üniversitelerimiz tarafından seçilen 100 kadar öğrencinin katıldığı yarışma İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerinde yapılmaktadır. Genç çevirmen adayları, hazırlanan çeviri rehberine uygun bir AB müktesebatı çevirisi yapmak üzere yarışmaktadır. Gelenekselleşen bu yarışmada dereceye girenler sertifika ile ödüllendirilmekte ve AB Kurumlarını ziyaret amacıyla Brüksel'e götürülmektedir.

Çeviri hizmetlerinin kalitesinin artırılması ve çevirmenlik mesleğinin geliştirilmesi bakımından önemli bir rol üstlendikleri düşüncesiyle, bu alanda faaliyet gösteren STK'larla işbirliğine önem vermekte ve uygun her türlü bilgi ve deneyim paylaşımında bulunmaktayız.

T.C. AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI
Mustafa Kemal Mahallesi 2082. Cadde No: 4
Bilkent-Çankaya / ANKARA
+90 312 218 1300
www.ab.gov.tr

/AB.Bakanligi

/AB_Bakanligi

/ABakanligi